

АПОСТОЛИЧЕСКА КОНСТИТУЦИЯ «FIDEI DEPOSITUM»

за обнародването на
КАТЕХИЗИСА НА КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА,
съставен след
ВТОРИЯ ВАТИКАНСКИ ВСЕЛЕНСКИ СЪБОР

Й О А Н - П А В Е Л – Е П И С К О П,
СЛУГА НА БОЖИТЕ СЛУЖИТЕЛИ
ЗА ВЕЧНА ПАМЕТ

На достопочтените братя кардинали, патриарси, архиепископи, епископи, презвитери, дякони и целия Божи народ

1. Увод

Д А ПАЗИМ СЪКРОВИЩЕТО НА ВЯРАТА – такава е длъжността, която Господ повери на Своята Църква и която тя изпълнява през всички времена. Вторият ватикански вселенски събор, свикан преди тридесет години от нашия предшественик папа Йоан XXIII, светла му памет, имаше намерението и желанието да осветли апостолската и пастирската мисия на Църквата и чрез сиянието на евангелската истина да поведе всички хора към търсене и приемане на Христовата любов, която е над всичко (*вж. Еф. 3,19*).

На тези заседания папа Йоан XXIII определи като основна задача да пазим по-добре и по-добре да обясняваме скъпоценното

хранилище на християнското учение, за да стане то по-ясно за верните на Христа и за всички хора с добра воля. Затова Съборът трябваше най-напред не да осъди грешките на епохата, а преди всичко да се постараете безпристрастно да покаже силата и красотата в учението на вярата. „Светлините на този Събор – казваше Йоан XXIII – ще бъдат за Църквата... извор на духовно обогатяване. След като почерпи от него нова енергия, тя ще гледа без страх към бъдещето... Ние трябва с радост и без страх да се посветим на делото, което изисква нашата епоха, като следваме пътя, по който Църквата върви почти от двадесет века насам.“¹

С Божията помощ след четиригодишен труд Съборните отци изработиха значителен набор от изложения на християнското учение и пастирски норми, предназначени за цялата Църква. Пастири и вярващи намират в тях насоки за „обновлението на мисълта, за дейността, нравите, моралната сила, радостта и надеждата – което бе и целта на самия Събор“².

След закриването Съборът не престана да вдъхновява църковния живот. През 1985 г. можахме да заявим: „За нас, които имахме особената благодат да участваме в Събора и активно да сътрудничим за неговото протичане, Вторият ватикански събор е бил и е по един особен начин в годините на нашия понтификат постоянна отправна точка в цялата наша пастирска дейност, в съзнателното ни усилие да претворим конкретно и вярно неговите директиви в практиката на всяка Църква и на Църквата като цяло. И наистина трябва непрекъснато да се връщаме към този извор.“³

В този дух, по повод на двадесетгодишнината от закриването на Събора, на 25 януари 1985 г. свикахме извънредно събрание на Синода на епископите. Целта на това събрание беше да се честват благодатите и духовните плодове на Втория ватикански

¹ IOANNIS PP. XXIII *allocutio* in sollemni ritu ineundi Concilii Oecumenici Vaticani Secundi, die XI mensis Octobris, anno MCMLXII: *AAS* 52 (1962), 788-791.

² PAULI PP. VI *allocutio* in sollemni ritu conclusionis Concilii Oecumenici Vaticani Secundi, die VIII mensis Decembris, anno MCMLXV: *AAS* 58 (1966), 7-8

³ *Allocutio* habita die xxv mensis Ianuarii, anno MCMLXXXV: *L'Osservatore Romano*, die XXVII mensis Ianuarii, anno MCMLXXXV.

събор, да се задълбочи неговото учение, така че по-пълно да се приобщим към него и да насърчим познаването и разпространението на неговите идеи.

При тези обстоятелства Синодалните отци изказаха пожеланието „да бъде съставен един катехизис, или наръчник на цялото католическо учение както за вярата, така и за морала, който би могъл да служи като отправна точка за катехизисите или наръчниците, съставени в различните страни. Представянето на учението трябва да бъде библейско и литургично, така че да се възприема надеждно, и в същото време да бъде съобразено с ежедневиия живот на християните“⁴. След закриването на Синода ние възприехме това пожелание, считайки, че то „отговаря на една действителна нужда на Универсалната църква и на всички местни Църкви“⁵.

Как да не благодарим от все сърце на Господа в този ден, в който можем да поднесем на цялата Църква под заглавието „Катехизис на Католическата църква“ този отправен текст за една обновена с живите извори на вярата катехеза.

След обновлението на литургията и новото кодифициране на Каноничното право на Латинската църква и Каноните на източните католически църкви този катехизис ще подпомогне значително делото за обновление на целия църковен живот, обновление, желано и започнало от Втория ватикански събор.

2. Хронология и дух при подготовката на текста

Катехизисът на Католическата църква е плод на твърде широко сътрудничество. Този плод узря в продължение на шест години интензивен труд при внимателно изследване и пламенна ревност.

През 1986 г. поверихме на една комисия от дванадесет кардинали и епископи с председател кардинал Йозеф Ратцингер за-

⁴ SYNODUS EPISCOPORUM (in coetum generalem extraordinarium congregata, 1985), *Relatio finalis*, die VII mensis Decembris, anno MCMLXXXV: *Enchiridion Vaticanum* 9, II, B, a, n. 4, p. 1758, n. 1797.

⁵ *Allocutio* habita ad Partes congregatos exeunte Synado Episcoporum (in cortum generalem extraordinarium congregata) die VII mensis Decembris, anno MCMLXXXV, n. 6: *AAS* 78 (1986), 435

дължението да подготви проект за катехизиса, поискан от Синодалните отци. Редакционен комитет от седем епископи на диоцези, експерти по богословие и катехизис, помагаше на комисията при нейната работа.

Комисията, натоварена да даде директиви и да бди за протичането на работата, проследи внимателно всички етапи в редактирането на деветте последователни проекта. От своя страна комитетът по съставянето се нагърби с отговорността да напише текста, да включи промените, изисквани от комисията, и да прегледа забележките на многобройните теолози, екзегети, катехети и особено на епископите от цял свят с цел да се подобри текстът. Комитетът стана място на плодотворен и обогатяващ обмен на мнения с оглед да се осигури единството и хомогенността на текста.

Проектът беше широко обсъден с всички католически епископи, с техните епископски конференции или синоди, с институтите по богословие и катехеза.

В своята цялост проектът получи открито благосклонен прием от страна на Епископството. Ние с право можем да кажем, че този катехизис е плод на сътрудничеството на цялото Епископство на Католическата църква, което великодушно прие нашата покана да поеме своя дял от отговорността в една инициатива, която засяга пряко църковния живот. Този отговор възбужда в нас дълбоко чувство на радост, защото сливането на толкова гласове изразява действително това, което можем да наречем „симфония“ на вярата. И така, реализирането на този катехизис отразява колегиалната същност на епископството: то свидетелства за католичността на Църквата.

3. Разпределение на материала

Всеки катехизис трябва да представя вярно и органично свързано учението на Свещеното Писание, на живото Предание на Църквата, на Учителната власт*, както и духовното наследство на Отците, на светците и светиците на Църквата, за да се познаят

* С термина *Учителна власт* се превежда латинското *Magisterium*, или ролята, отредена на Църквата да известява и тълкува правилно Божието Слово.

по-добре християнските тайни и да се съживи вярата на Божия народ. Той трябва да държи сметка за развитието на учението, което Светият Дух е откривал на Църквата в течение на времената. Той трябва също така да помогне да бъдат осветлени със светлината на вярата новите ситуации и проблеми, които не са били поставяни в миналото.

Катехизисът ще съдържа следователно „ново и старо“ (вж. *Мат.* 13, 52), тъй като вярата е винаги една и съща и винаги е извор на нови светлини.

За да отговори на това двойно изискване, Катехизисът на Католическата църква, от една страна, приема „стария“ традиционен ред и вече следван от Катехизиса на св. Пий V, като подрежда съдържанието в четири части: *Верую; Светата литургия* с тайнствата на преден план; *Християнският начин на живот*, изложен въз основа на десетте заповеди, и накрая, *Християнската молитва*. Същевременно съдържанието често се излага по „нов“ начин, за да отговори на търсенията на нашата епоха. Четирите части са свързани помежду си: Християнската тайна е обект на вярата (част първа); тя се отслужва и предава в литургичните действия (част втора); присъства, за да осветли и подкрепи Божиите чедра в техните действия (част трета); тайната е основа на нашата молитва, чийто висш израз „Отче наш“ определя обекта на нашето искане, на нашата възслава и нашето застъпничество (част четвърта).

Самата литургия е истинска молитва: изповядването на вярата намира точното си място в богослужението. Божията благодат, плод на тайнствата, е незаменимото условие на християнското поведение, така както и участието в литургията на Църквата изисква вяра. Ако вярата няма дела, сама по себе си е мъртва (*Иак.* 2, 14-26) и не може да принесе плодовете на вечния живот.

При четенето на Катехизиса на Католическата църква можем да доловим удивителното единство на Божията тайна и Божия план за спасение, както и средищното място на Исус Христос, Единственият Син Божи, изпратен от Отца, станал човек чрез Светия Дух в утробата на Пресвета Дева Мария, за да стане

наш Спасител. Умрял и възкръснал, Той винаги присъства в Своята Църква и най-вече в тайнствата; Той е извор на вярата, образец за християнско поведение и Учител на нашата молитва.

4. Учителна стойност на текста

Катехизисът на Католическата църква, който одобрихме на 25 юни м.г. и чието публикуване днес нареждаме в съгласие с Апостолическата ни власт, е кратко изложение на вярата на Църквата и на католическото учение, засвидетелствани и осветлени от Свещеното Писание, от Апостолското Предание и църковната Учителна власт. Ние го признаваме като валиден и законен инструмент в служба на църковното общение и като сигурна норма при обучението във вярата. Дано може да служи на обновлението, към което Светият Дух непрекъснато призовава Божията църква, която е Тялото Христово в странстването към непоmrачената светлина на Небесното Царство!

Одобрението и публикуването на Катехизиса на Католическата църква се явява длъжност, която наследникът на Петър иска да отдаде на Светата католическа църква, на всички отделни Църкви в мир и в общение с Апостолическия престол в Рим: това е длъжността да се поддържа крепка вярата у всички ученици на Господа Исуса (*вж. Лук. 22, 32*), както и да се укрепват връзките на единството в същата апостолска вяра.

Бихме желали впрочем пастирите на Църквата и верните да приемат този катехизис в дух на общение във вярата и да го използват старателно при изпълнение на тяхната мисия, да благовестят вярата и да призовават към евангелски живот.

Катехизисът се дава, за да служи като сигурен и автентичен отправен текст при изучаването на католическото учение и по-специално при съставянето на катехизиси по места. Той се предлага на всички вярващи, които искат по-добре да опознаят неизчерпаемите богатства на спасението (*вж. Еф. 3, 8*). Той цели да укрепи икуменическите усилия, вдъхновени от светото желание за единството на всички християни, като изтъкне грижливо съдържанието и удивителната свързаност на като-

лическата вяра. Накрая Катехизисът на Католическата църква се предлага на всеки човек, който търси причината за надеждата, която е в нас (вж. *1 Петр.* 3, 15) и който би желал да познае изповядваното от Католическата църква.

Този катехизис няма за задача да замести катехизисите по места, които са надлежно одобрени от църковните власти, епархийните епископи и епископските конференции, особено когато те са получили вече одобрението на Апостолическия престол. Той е предназначен да окуражи и да подпомогне редактирането на нови местни катехизиси, които се съобразяват с различните ситуации и култури, но които грижливо съхраняват единството на вярата и верността към Католическото учение.

5. Заключение

В края на този документ, който представя *Катехизиса на Католическата църква*, моля Дева Мария, Майка на Въплътеното Слово и Майка на Църквата, да подкрепи с мощното си застъпничество катехизния труд на цялата Църква на всички нива във времето, когато тя е призована за нови усилия на евангелизация. Дано светлината на истинската вяра избави човечеството от невежеството и робството на греха, за да го поведе към единствената свобода, достойна за това име (вж. *Иоан.* 8, 32): свободата на живота в Исуса Христа под водителството на Светия Дух тук, долу, и в Небесното Царство до пълнотата на блаженото съзерцание на Бога лице в лице (вж. *1 Кор.* 13, 12; *2 Кор.* 5, 6-8)!

Дадено на 11 октомври 1992, тридесетата годишнина от откриването на Втория ватикански събор, в четиринадесетата година на нашия понтификат.

ЙОАН-ПАВЕЛ II

